

「創造的復興」の理念を活かした ウクライナ支援の提言 中間とりまとめ

Рекомендації щодо підтримки України на основі ідеї «Творчого відродження»; Проміжний звіт

兵庫県危機管理部

Hyogo Prefecture

「創造的復興」の理念を活かしたウクライナ支援

01

● 創造的復興の理念とは

- 災害の発生後の復興段階において、災害前よりもより良い社会になるよう、災害に対して強靱な地域づくりを行うという考え方。
- 1995年の阪神・淡路大震災からの復興過程にて兵庫県が提唱し、現在は「Build Back Better」として国連の仙台防災枠組にも位置づけられるなど、世界の災害復興の考え方の基準となっている。

(参考) 阪神・淡路大震災

兵庫県淡路島北部を震源地とするマグニチュード7.3の大地震。

発生日時：1995年1月17日午前5時46分。死者数：6,434人、負傷者数：43,792人。

● идея "Творчого відродження" полягає в такому

Ця ідея полягає у створенні спільноти, життєстійкої до стихійних лих, на основі поетапного відродження від землетрусу. Завдання - побудувати суспільство краще, ніж було до лиха. Ідея запропонована префектурою Хіого в процесі відновлення після Великого землетрусу Хансін-Авадзі 1995 року, а нині в рамках "Сендайської програми ООН зі зменшення небезпеки стихійних лих" ідея позначена як "Build Back Better", і стала всесвітнім еталоном відновлення після стихійних лих.

● 「創造的復興」の理念を活かしたウクライナ支援検討会

「創造的復興」の理念を、戦時下にあるウクライナのまちの復興や地域社会の再生等に活かし、兵庫だからこそできる提言等を行うため、有識者等による検討会を設置(2023年3月22日～)。

(委員名簿)

(Список членів комітету)

区分	分野	氏名・団体名	所属
座長	ウクライナ	岡部 芳彦	神戸学院大 教授
		花村カテリーナ	関西看護医療大 助教
委員	創造的復興	越山 健治	関西大 教授
		河田 慈人	関西国際大学 講師
	このころのケア	加藤 寛	兵庫県このころのケアセンター長
		花村カテリーナ(再掲)	関西看護医療大 助教
	学校教育	諏訪 清二	兵庫県立大 客員教授
支援団体	JICA関西(木村所長) 兵庫県国際交流協会(早金理事長) 阪神・淡路大震災記念人と防災未来センター(河田センター長)		
オブザーバー	ウクライナ	ゴラル・ナディヤ	神戸学院大 客員教授
	義肢装具	陳 隆明	兵庫県立総合リハビリテーションセンター所長

Розділ	Напрямки	П.І. · Назва організації	Посада
Голова	Україна	Окабе Йосіхіко	Голова Комітету, професор Університету Кобе Гакуїн
		Ханамура Катерина	Доцент Кансай Університету Медсестринства та Наук Здоров'я
Члени комітету	Творче відродження	Косіяма Кендзі	Професор Кансай Університету
		Кавата Йосіхіто	Викладач Кансайського міжнародного університету
	Психологія на допомогу	Като Хіросі	Керівник Хіого Інституту травматичного стресу
		Ханамура Катерина	Доцент Кансай Університету Медсестринства та Наук Здоров'я
	Освіта	Сува Сейдзі	Професор відділу аспірантури Хіого Університету
Організації підтримки		Міжнародний центр Кансай (JICA) (Кімура Ідзуру, президент)	
		Асоціація міжнародних зв'язків та обміну префектури Хіого (Хаягане Такаші, керівник)	
		Меморіал Великої землетрусу Хансін-Авадзі "Центр майбутнього - люди та захист від лих" (Керівник центру Кавата Йосіаки)	
Учасники	Україна	Гораль Надія	Гостьовий професор Університету Кобе Гакуїн
	Протези	Чін Такаакі	Керівник Центру комплексної реабілітації префектури Хіого

● Комітет з розгляду допомоги Україні за ідеєю "творчого відродження"

"Комітет з розгляду допомоги Україні" був створений з експертів та спеціалістів, для впровадження досвіду префектури Хіого у відродження українських міст та регіональних спільнот після війни, на основі ідеї "творчого відродження". (з 22 березня 2023 р.)

取組状況

区分	日程・内容	ゲストスピーカー
第1回 検討会	2023年4月21日(金) ウクライナ情勢	セルギー・コルスンスキー駐日ウクライナ大使 五百旗頭 真(公財)ひょうご震災記念21世紀研究機構理事長

● 支援方針の決定

➤ 支援の方向性

- 現地ニーズに即すること
- 持続・実行可能なこと
- 現地との協働で実施すること

➤ カウンターパート方式による支援

- 支援先の自治体を決めて自治体間で支援すること
- イヴァーノ・フランクィウシク州やミコライウ州が候補になり得ること(駐日大使から推薦)

№ заседание	Час · Зміст	Гості спікери
1-й	21.04.2023 р. (Пт.) Ситуація в Україні	Корсунський Сергій - Надзвичайний і Повноважний посол України в Японії Юкібе Макото - керівник «Фонд» Меморіальний інститут 21 століття дослідження шкоди землетрусу Хіого

● Визначити політику підтримки

➤ Напрямок підтримки

- Відповідність місцевим потребам
- Тривалість підтримки та досягнення результатів
- Досягнення результатів у співпраці з місцевими спільнотами

➤ Підтримка за системою партнерства сторін

- Призначити український муніципалітет для підтримки, і забезпечити взаємну підтримку з японським муніципалітетом.
- Можливі кандидати - Івано-Франківська та Миколаївська обл. (рекомендовані послом у Японії)

取組状況

04

区分	日程・内容	ゲストスピーカー
第2回 検討会	2023年8月10日(木) 創造的復興の経験と課題	河田 恵昭 人と防災未来センター長 神原 咲子 神戸市立看護大学教授

● 早期に着手する支援内容の決定

➤ 兵庫県の強みを活かした支援

- 被災者の生活再建・社会復帰に向けたソフト面の支援として、兵庫県の強みを活かせる「義肢装具リハビリテーション」と「こころのケア」の2分野における専門人材の育成支援を柱とする。

県立総合リハビリ
テーションセンター

県こころのケアセンター

№ zasid annya	Chas · Zmist	Gosti spikery
2-й	10.08.2023 р.(Чт.) Досвід та завдання "творчого відродження"	Кавата Йосіакі - Керівник центру Меморіал Великого землетрусу Хансін-Авадзі «Центр майбутнього - люди та захист від лих» Канбара Сакіко - Професор Кансай Університету Медсестринства та Наук Здоров'я

● визначити підтримку на ранній стадії

➤ Підтримка на основі досвіду префектури Хіого

- Підтримка у відновленні побуту і життя постраждалих, їхній реінтеграції в суспільство, у двох галузях - протезно-ортопедична реабілітація та психологічна допомога, підтримка у вихованні професійних кадрів

取組状況

05

区分	日程・内容	ゲストスピーカー
第3回 検討会	2023年12月14日(木) ウクライナへの提言 中間とりまとめ	伊東 正和 久仁塚商業協同組合理事長 (神戸市新長田地域の復興まちあるき)

● 提言中間とりまとめ

➤ 新長田復興のまちあるき

- 震災前の街並みと区画整理された復興後の街並みを実際に歩き、そこで暮らす住民の声を踏まえたまちづくりのあり方について意見交換を実施。

➤ 提言中間とりまとめ

- ウクライナに参考にしてもらいたい兵庫県の経験と教訓を抽出、提示
- 兵庫県が実施すべき支援策をとりまとめ

№ zasid annya	Chas · Zmist	Gosti spikery
3-й	14.12.2023 р.(Чт.) Рекомендації для України, Проміжне резюме	Іто Масакадзу - Президент комерційних кооперативів Кунідзука (Прогулянка відновленим містом у районі Сін-Нагата, м. Кобе)

● 中間的 резюме

➤ Прогулянка відновленим містом у районі Сін-Нагата

- Фото вулиць до землетрусу та прогулянка вулицями після перепланованого відновлення. Обмін думками про спосіб міського планування з урахуванням думки місцевих жителів.

➤ 中間的 резюме рекомендацій

- Набутий досвід і знання Хіого внести в рекомендації Україні
- Резюме заходів підтримки, які надасть префектура Хіого

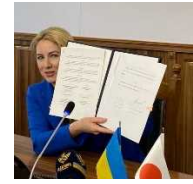
● 「創造的復興」の理念に基づく復興支援に関する覚書の締結

➤ 支援ニーズがマッチングしたウクライナの2州と覚書を締結

- イヴァーノ・フランクィウシク州
締結日: 2023年8月9日(水)
- ミコライウ州
締結日: 2023年12月4日(月)

齋藤 元彦
兵庫県知事

スガイ イラーナ・オニシュチュク
イヴァーノ・フランクィウシク州知事

ヴィタリー・キム
ミコライウ州知事

➤ 覚書の概要

- 兵庫県は「専門人材の受入研修」について協力。当座は「こころのケア(イ州のみ)」・「義肢装具リハビリ」分野から実施。
- その他の支援の内容についても、両者は継続して協議。
(各州のニーズに応じて例示)
子どもの交流、留学生の受入・交換、文化・芸術交流、防災教育、水道施設整備のノウハウ 等

● Укладення "Меморандуму з надання допомоги у відновленні" на основі ідеї "творче відродження"

➤ Укладення меморандумів з двома областями, для надання відповідної потребам допомоги

- Івано-Франківська область
Дата укладення: 9 серпня 2023 року (сер)
- Миколаївська область
Дата укладення: 4 грудня 2023 року (пон)

➤ Огляд меморандуму

- Префектура Хіого надасть підтримку - "стажування професійних кадрів". Насамперед буде надано "психологічну допомогу" (тільки в Ів. Фр.) і "протезну реабілітацію".
- Обидві сторони розглядатимуть й інші форми підтримки. (відповідно до потреб областей).
Обмін із приймання дітей, приймання та обмін іноземними студентами, культурний і мистецький обмін, навчання дітей способом захисту від стихійних лих, ноу-хау зі створення об'єктів водопостачання тощо.

「創造的復興」の理念を活かしたウクライナ支援の提言 中間とりまとめ (概要)

● 兵庫県がウクライナを支援する意義

- 阪神・淡路大震災における国内外からの多くの支援の恩返しの意味も含めて、世界に貢献することは、被災地・兵庫の責務。
- ウクライナ戦争は兵庫県にとって決して対岸の火事ではなく、燃料や食料等の価格高騰という形で、県民生活に影響が及んでおり、「自分事」として、共に向き合う姿勢を示す必要がある。
- そこで、阪神・淡路大震災からの復興過程で生まれた「創造的復興」の理念をウクライナに伝え、現在、戦時下にあるウクライナのまちの復興や地域社会の再生等に活かしてもらい、兵庫だからこそできる支援を実施する。

● Значення підтримки України для префектури Хіого

- Префектура Хіого, яка постраждала від стихійного лиха, вважає своїм обов'язком віддати данину допомоги постраждалим у світі, оскільки після Великоземлетрусу Хансін-Авадзі вона отримала величезну підтримку з усіх куточків країни та з-за кордону.
- Війна в Україні - для префектури Хіого це не «чужа справа», війна впливає на життя громадян Хіого у вигляді підвищення цін на паливо, продукти харчування та інші товари, війна зачіпає життя жителів префектури, і нам разом потрібно взятися за розв'язання цієї проблеми як "наша справа".
- Тож ідею "творчого відродження", що зародилася в процесі відновлення після Великого землетрусу Хансін-Авадзі, ми хочемо передати Україні для відбудови зруйнованих війною українських міст і відродження місцевих громад, і здійснити підтримку, яку може надати тільки Хіого.

● ウクライナへの提言

➤兵庫県の震災復興時の経験と教訓から、ウクライナに活かしてもらいたい3項目を提示。

1. 復興財源

項目	内容
兵庫県における取組事例	<ul style="list-style-type: none"> 復興事業費実績額:16.3兆円 震災関連県債発行額:1.3兆円
兵庫県における現状・課題	<ul style="list-style-type: none"> 今なお、被災自治体として震災関連公債費を負担。 その後、国が公費を投じる重要性が社会に理解され、後年の災害では国民全体で税として復興費用を賄う仕組みの創設に繋がった。
提言	<ul style="list-style-type: none"> 復興財源を誰がどのように負担するかが重要な問題。 国民全体での議論が必要。

1. Кошти на відродження

Розділ	Зміст
Приклади дій у префектурі Хіого	<ul style="list-style-type: none"> Фактична сума проєктів відродження: 16,3 трил. Єн Сума облігацій префектури для відродження: 1,3 трил. єн
Нинішня ситуація та проблеми у префектурі Хіого	<ul style="list-style-type: none"> Постраждалий муніципалітет досі несе витрати за державним боргом для відродження. Після наступних лих створили систему, за якою всі громадяни країни можуть платити за відновлення у вигляді податку.
Рекомендації	<ul style="list-style-type: none"> Хто і як нестиме на собі тягар фінансування відродження? Необхідне обговорення цього з урядом і всім народом.

● ウクライナへの提言

2. 住民参画

項目	内容
兵庫県における取組事例	<ul style="list-style-type: none"> 県民、ボランティア、企業等多様な主体の協働により、被災者のニーズをくみ上げ地域課題解決に取り組んだ。
兵庫県における現状・課題	<ul style="list-style-type: none"> 行政主導による再開発により、コミュニティの活性化に苦慮。 支援の抜け落ち・漏れ・ムラが発生。
提言	<ul style="list-style-type: none"> コミュニティの持続性を考えたまちづくりが重要。 住民も行政の復興計画づくりに主体的に関与すべき。

2. Участь жителів

Розділ	Зміст
Приклади дій у префектурі Хіого	<ul style="list-style-type: none"> Завдяки співпраці різних сторін - мешканців префектури, волонтерів та представників бізнесу, було визначено потреби постраждалого населення та вирішено місцеві проблеми.
Нинішня ситуація та проблеми у префектурі Хіого	<ul style="list-style-type: none"> Проведення нових житлових розробок уряду змусило замислитися, як налагодити життя і спілкування в цих громадах. Відбуваються упущення, витоки і відмінності в наданні підтримки.
Рекомендації	<ul style="list-style-type: none"> Важливо побудувати місто так, щоб суспільство було стійким і комунікабельним. Жителі також повинні брати активну участь у розробці урядового плану відродження.

● **ウクライナへの提言**

3. 経験と教訓の継承・発信・長期にわたる検証

10

項目	内容
兵庫県における取組事例	<ul style="list-style-type: none"> 1.17追悼式典等を毎年開催し、震災の経験と教訓を継続して発信。 防災の国際的研究拠点:人と防災未来センターを開設。 学識者等により、5・10年の節目等に、取組の検証を実施。
兵庫県における現状・課題	<ul style="list-style-type: none"> 震災から29年が経過し、震災を知らない方も増え、風化が危惧される。
提言	<ul style="list-style-type: none"> 戦災の記憶を後世へ繋ぎ、平和の尊さを発信すべき。 特に、子どもへの教育、他の被災地との交流が重要。 失敗例も含めて、不断の検証を行うことが大事。

3. Досвід та навичкиПередати · Розповсюдити · Довгострокова валідація

Розділ	Зміст
Приклади дій у префектурі Хіого	<ul style="list-style-type: none"> Проведення «Церемонії пам'яті 1.17» та ін. Публікація журналу реєстрації та результатів перевірок. Створено Міжнародний дослідницький центр із захисту від стихійних лих: «Центр майбутнього - люди та захист від лих». Створено комітет із учених та інших фахівців для контролю проведених дій на 5-ти і 10-ти річних етапах.
Нинішня ситуація та проблеми у префектурі Хіого	<ul style="list-style-type: none"> Після землетрусу минуло 29 років, усе більше молоді не знає про нього, і пам'ять стоїть під загрозою зникнення.
Рекомендації	<ul style="list-style-type: none"> Пам'ять про лихо війни має бути передана майбутнім поколінням, а також і про цінність миру. Особливо важлива освіта дітей і спілкування, обміни з іншими постраждалими районами. Важливо проводити постійну перевірку, включно з перевіркою помилкових дій.

● **兵庫県への提言**

11

➤兵庫県が強みを活かしてこれからウクライナに対して実施すべき具体的な支援内容3項目を提示。

1. 早期に着手する支援

➤ **義肢装具リハビリテーションの専門人材の受入研修**

実施機関:兵庫県立総合リハビリテーションセンター
 対象職種:作業療法士(OT)・理学療法士(PT)など
 研修期間:約3ヶ月程度
 研修内容:帰国後直ちに現場で一定程度のリハビリ訓練ができるよう具体的なリハビリ手順と技術を実践形式で学ぶ。

➤ **こころのケアの専門人材の受入研修**

実施機関:兵庫県こころのケアセンター
 対象職種:精神科医、臨床心理士など
 研修期間:約2週間程度
 研修内容:避難民・戦争遺族のこころのケア、子供の自殺・うつ病への対応を学ぶ。

1. Першочергова підтримка

➤ **Навчання та підготовка фахівців протезно-ортопедичної реабілітації**

Провідна установа: Центр комплексної реабілітації префектури Хіого
 Навчання: окупаційні терапевти (OT), фізіотерапевти (PT)
 Термін: приблизно 3 місяці
 Зміст: вивчити на практиці конкретні методи і технології протезної реабілітації, щоб після повернення в Україну одразу проводити основну реабілітаційну підготовку на місці.

➤ **Навчання та підготовка фахівців психологічної допомоги**

Провідна установа: Хіого Інститут травматичного стресу
 Навчання: психіатри, клінічні психологи
 Термін: приблизно 2 тижні
 Зміст: навчання способів психічної допомоги біженцям і сім'ям без годувальника, що загинули на війні, як боротися з дитячим суїцидом і депресією.

● 兵庫県への提言

2. 中長期的に検討していく支援

- 兵庫県は、人材育成・交流等のソフト面での支援を行う。

(支援項目の例)

震災からの復興の経験を活かし、兵庫県が強みを要する防災教育、留学生の受入、芸術・文化(バレエ)、まちづくり・地域活性化、水道施設整備や災害廃棄物処理のノウハウの共有等の分野での支援を検討していく。

【参考:すでに県内の団体が実施しているJICA研修コース】

- ・循環型社会構築のための固形廃棄物管理
- ・都市固形廃棄物管理の実務
- ・都市上水道維持管理(浄水・水質)
- ・ICT案件形成能力向上

2. Розгляд підтримки середнього та тривалого терміну

- Уряд префектури Хіого надає підтримку "м'яким" аспектам – розвиток людських ресурсів та обмін.

(Приклади підтримки)

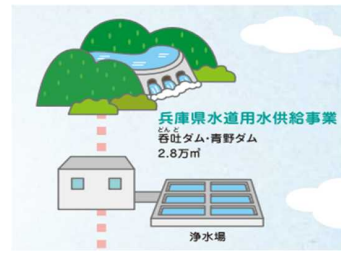
Уряд префектури Хіого розгляне можливість підтримки – навчання захисту від стихійних лих, приймання іноземних студентів, мистецтво та культура (балет), містобудування та відродження регіонів. На основі власного досвіду відродження після землетрусу.

人と防災未来センターでの防災教育

復興施策を学ぶ留学生等の受入

水道施設整備のノウハウの共有

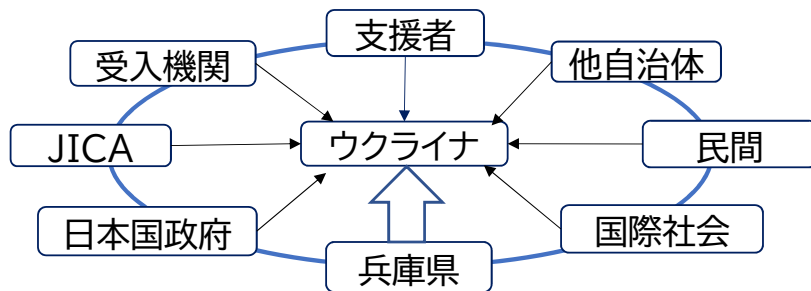

災害廃棄物処理のノウハウの共有

● 兵庫県への提言

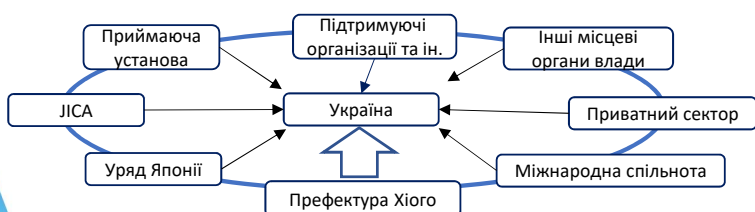
3. 連携体制・時間軸を考慮した支援

- 国、JICA、他自治体、民間団体と連携した支援が必要。
- 支援事業の現地での成果を確認し、現地の声を踏まえた見直し・検証体制の構築が必要。

3. Система солідарності та термінів часу підтримки

- Підтримка має бути заснована на солідарності уряду, JICA, місцевих муніципалітетів, громадських організацій.
- Необхідно перевіряти результати проєктів підтримки на місцях, і з урахуванням відгуків місцевих жителів створити систему перегляду та аналізу проєктів.

～ひょうごはウクライナとともに～

～Хіого разом з Україною!～